

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola:	Střední škola obchodní, České Budějovice, Husova 9
Projekt MŠMT ČR:	EU PENÍZE ŠKOLÁM
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0536
Název projektu školy:	Výuka s ICT na SŠ obchodní České Budějovice
Šablona III/2:	Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo šablony:	VY_32_INOVACE_ZSV_019
Předmět:	Základy společenských věd
Tematický okruh:	Člověk v dějinách
Autor, spoluautor:	Mgr. Eva Šimková
Název DUMu:	Židé
Pořadové číslo DUMu:	19
Stručná anotace:	
Tento pracovní list může být použit jako dějepisný materiál k danému tématu. Je možné jej použít pro záznam stručných poznámek k problematice výuky o židovském národu. Může tvořit i součást opakování.	
Ročník:	1.
Obor vzdělání:	65-42-M/02 Cestovní ruch
Metodický pokyn:	Žáci použijí pracovní list jako studijní materiál nebo dílčí test
Výsledky vzdělávání:	Žák uvede příklady postavení židovského národa ve společnosti, příčiny a důsledky jejich pronásledování
Vytvořeno dne:	15. 3. 2013
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora.	

Židé

Židé měli v křesťanské Evropě zvláštní pozici. Židovská víra totiž vychází ze Starého zákona a Nový zákon neuznává. V Evropě byli Židé poddanými panovníka a tedy pod jeho ochranou. Například Přemysl Otakar II. vydal v roce 1254 privilegium, které pro Židy platilo v podstatě až do 19. století.

Křesťané neměli Židy rádi, vinili je ze smrti Krista. Nechávali je však dlouho na pokoji, protože mezi nimi byli výborní lékaři, učenci, obchodníci.

Ve středověkých městech měli Židé vlastní ulice, dokonce i čtvrti. Vystavěli zde školy, hřbitovy a mnohé další instituce. Modlit se chodili do modliteben – synagog.

Evropa začala Židy pronásledovat v období vrcholného středověku, v období křížových výprav a většího pronásledování kacířů. Ve 13. století chtěla katolická církev Židy z křesťanské společnosti vyloučit. Jejich zvláštním znamením mělo být žluté kolečko přišité na šatech. Protižidovskou nenávist prohlubovali i někteří panovníci, kteří při nedostatku peněz násilím zabavovali židovský majetek. Jejich příkladu někdy následovali i ostatní obyvatelé. Vyrabovali židovské čtvrti a pozabíjeli jejich obyvatelstvo. Takové chování nese označení **pogrom**. V polovině 14. století nařídila katolická církev ohradit židovské čtvrti zdí, tak byla vytvořena takzvaná **ghetta**. Od konce 13. století byli čas od času Židé vypovídáni z měst nebo ze země. Tato opatření měla zpravidla politické nebo hospodářské důvody.

Křížové výpravy

- cílem bylo osvobodit Svatou zemi (Palestinu) od muslimů
- šíření křesťanství i mimo Evropu
- první křížová výprava vyhlášená v roce 1095 na své cestě prováděla pogromy na Židy
- v roce 1099 byl křížáky dobyt Jeruzalém, následovalo zabíjení a loupení
- bylo vytvořeno jeruzalémské království
- za 90 let byl Jeruzalém opět v rukou muslimů

Židovská Praha

- panuje Rudolf II.
- Židé žijí v ghettu, nesmí jej opustit, křesťané jimi opovrhují
- známé židovské osobnosti té doby: Mordechaj Maizl, rabín Jehuda Liwa ben Becalel

Mordechaj Maizl byl boháč, který financoval řadu staveb v ghettu, zbohatl půjčováním peněz a to i císaři Rudolfovi II.

Rabín Jehuda Liwa ben Becalel (Rabbi Löw) byl židovský duchovní, s nímž je spojena pověst o vytvoření Golema (umělého člověka), který měl bránit ghetto proti nepřátelům.

Od poloviny 17. století habsburská politika proti Židům přitvrdila. K vyvrcholení došlo v 1. polovině 18. století, kdy byla vydána řada antisemitských zákonů, které omezovaly počet židovských rodin v českých zemích. Za Marie Terezie byli dokonce dočasně Židé vypovězeni z Českého království.

Koncem 19. a začátkem 20. století se projevovaly antisemitské sklony i v českém prostředí. Jako příklad je možné uvést tzv. hilsneriádu

- Žid Leopold Hilsner byl roku 1899 bez důkazů obviněn z vraždy Anežky Hružové a odsouzen k trestu smrti
- o revizi procesu se kromě obhájce zasloužil i T. G. Masaryk
- císař změnil trest smrti na doživotí

Cvičení

Doplňte věty údaji z výše uvedeného textu

1. Židovská víra vychází ze _____ zákona, _____ zákon neuznává.
2. Mezi Židy byli výborní _____, učenci, _____.
3. Židovské modlitebny se nazývají _____.
4. Někteří panovníci při nedostatku peněz _____ židovský majetek.
5. Vyrabování židovských čtvrtí a zabíjení jejich obyvatel se označuje _____.
6. V polovině 14. století nechala katolická církev židovské čtvrti ohradit a vytvořit _____.
7. Cílem křížových výprav bylo šíření _____ a osvobození _____ od muslimů.
8. V 1. polovině 18. století byla vydána řada antisemitských zákonů, které omezovaly _____ v Čechách.
9. Za Marie Terezie byli Židé _____ z Českého království.
10. V případě hilsneriády se angažoval i _____.

Řešení

1. Starého, Nový
2. lékaři, obchodníci
3. synagogy
4. násilím zabavovali
5. pogrom
6. ghetta
7. křesťanství, Palestiny
8. počet Židů
9. dočasně vypovězeni
10. T. G. Masaryk

Prameny

ČORNEJ, Petr. *Dějepis pro střední odborné školy*. SPN, 2002